

Değişim sonrası bireysel emeklilik sistemi

Melike Satıcı

I. Giriş

Bireyleri tasarrufa özendirmek amacıyla 2001 yılında alt yapısı oluşturulan Bireysel Emeklilik Sistemi (BES); bireylerin emekliliklerinde rahat etmeleri için düzenli olarak tasarrufta bulunmalarını sağlayan, sosyal güvenlik sistemini tamamlayan, yasayla düzenlenmiş ve Devlet tarafından vergi avantajları da tanınmış bir kişisel geleceğe yatırım sistemidir.

Bireylere emeklilik dönemlerinde sosyal güvenlik sisteminin sunduğu gelire ek bir emeklilik geliri sağlamayı amaçlayan bir tasarruf ve yatırım sistemi olan bu sistemin bireylere ve ulusal ekonomiye katkısı çok fazla olup, bunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Emeklilik döneminde bireylere ek bir gelir sağlar ve buna bağlı olarak refah düzeyini yükseltir.
- Bireyin bu sistemde yapacağı ödeme tutarının (katkı payı) % 25'ini Devlet bireyin hesabına ayrıca yatırır, böylece birey kendi tasarrufu üzerine fazladan birikim yapabilir.
- Bu sistemde biriken tutarlar profesyonel kuruluşlar ve uzmanlar tarafından yatırıma dönüştürülür.
- Sistemde katılımcılar beklenti ve tercihlerine göre birikimleri için farklı yatırım stratejileri ve araçları seçebilirler.
- Bireyleri tasarruf yapmaya yöneltir, böylece ülke ekonomisi güçlenir, verimlilik artar.
- Devletin oluşturduğu sosyal güvenlik sisteminin kapsamı genişletilerek, kamunun üzerindeki sosyal güvenlik yükü azalır.
- Kurumsal yatırımcıların uzun vadede gelişmesine ve böylelikle sermaye piyasalarının derinleşmesine yardımcı olur.

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu (6327 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler öncesi) ile bireysel emeklilik sisteminin teşviki amacıyla katılımcıların bireysel emeklilik sistemine ödedikleri katkı paylarının gelir vergisi matrahından indirilebilmesine imkân tanınmış olmakla birlikte, vergisel teşvik mekanizmasının tüm katılımcılara yönelik olmaması sadece ücretlilere ve beyanname veren gelir vergisi mükelleflerine yönelik olması ve uygulamada karşılaşılan zorluklar sistemin gelişimine tam katkı sağlanamamasına neden olmuştur. 2012 yılında sistem yeniden değerlendirilmiş ve sisteme Devlet katkısı uygulaması getirilerek çok ciddi bir teşvik oluşturulmuştur.

Bireysel emeklilik sistemine Devlet katkısı sistemini getirerek köklü değişikliklere neden olan "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 13 Haziran 2012 tarihinde TBMM'de kabul edilmiş, 29 Haziran 2012 tarihinde ise Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 01.01.2013'ten itibaren yürürlüğe giren yeni yasa ile vergi avantajı yerine Devlet desteği uygulaması getirilmiş olup, yeni yasal düzenlemeler sayesinde bireysel emeklilik sistemi tüm katılımcıların faydalanacağı daha etkin bir yapıya kavuşmuştur.

Bu yazımızda, 01.01.2013 tarihinden itibaren yürürlüğe giren yeni yasayla bireysel emeklilik sisteminde yapılan değişiklikler ile söz konusu değişiklikler sonrasında ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemi ve diğer şahıs sigortalarına ödenen katkı payları ve primlerin vergilendirilmesine ilişkin açıklamalara yer verilecektir.

II. Yeni bireysel emeklilik sistemi hakkında bilgi

Bireysel emeklilik sisteminde yapılan değişiklik ile işveren tarafından ödenenler hariç olmak üzere katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının % 25'ine karşılık gelen tutar, Devlet tarafından ayrıca katılımcı adına bireysel emeklilik şirketine ödenmektedir. Bu ödemeler katkı payı ödemelerinden ayrı olarak takip edilmekte ve Müsteşarlıkça belirlenen yatırım araçlarına yönlendirilmektedir.

01.01.2013 tarihinden önce yürürlükte olan uygulamada, sisteme katılan ücretliler ödemiş oldukları katkı payı tutarını, söz konusu ödemelere ait belgeleri çalıştıkları işyerlerine vermeleri halinde, asgari ücretin brüt tutarını ve ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin % 10'unu aşmamak üzere, ilgili ay vergi matrahından indirim konusu yapılabilmekteydiler.

Yeni sistem ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarına ait belgelerin çalışılan işyerine verilerek aylık ücret bordrosunda gelir vergisi matrahından düşülmesi uygulamasına son verilmiş olup, bunun yerine sadece bireysel emeklilik hesabına yapılan katkı payı ödemelerine Devlet katkısı uygulaması getirilmiştir. Bu uygulama ile bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının % 25'lik bölümü Devlet tarafından

ödenmekte, kişiler tarafından bireysel emeklilik sisteminden çıkılması durumunda ise belli şartlara göre Devlet katkı payı dahil tutar geri alınabilmektedir.

Yeni düzenleme ile birlikte Devlet katkısı uygulamasına ek olarak, Gelir Vergisi Kanunu'nun 40/9. maddesi uyarınca işverenler tarafından çalışanlar adına ödenen katkı paylarının ücretlerle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilecek tutarına ilişkin üst sınırdan da değişiklik yapılmıştır. Gelir Vergisi Kanunu'nun 40. maddesinin 9 numaralı bendine göre, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, ücretlerle ilişkilendirilmeksizin, ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilmektedir. Bu kapsamda, indirim konusu yapılabilecek tutar 01.01.2013 öncesindeki uygulamada ücretlinin elde ettiği ücretin % 10'u ve yıllık bazda asgari ücretin yıllık tutarı ile sınırlı iken 01.01.2013 sonrasında bu sınır % 15'e çıkartılmıştır. Asgari ücretin yıllık tutarı sınırı ise devam etmektedir.

III. Yeni bireysel emeklilik sistemi kapsamındaki değişiklikler

A. Bireysel emeklilik sisteminde Devlet katkısı uygulamasına geçilmiştir

Yukarıda da belirttiğimiz gibi 01.01.2013 öncesi uygulamada çalışan bireysel emeklilik şirketine ödediği katkı payına ilişkin makbuzu işverenine ibraz ettiğinde, işveren tarafından ödenen bu tutarlar çalışanın bordrosunda vergi matrahından düşülmekteydi. 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'na, 6327 Sayılı Kanun'un 29. maddesiyle eklenen ek 1. madde uyarınca, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının gelir vergisi matrahından indirimi uygulamasına son verilerek, Devlet katkısı uygulamasına geçilmiştir.

Devlet tarafından katılımcıların ilgili hesaplarına aktarılacak olan katkı paylarının miktarı ile katkı paylarının katılımcılar tarafından hangi şartlarda elde edileceğine ilişkin açıklamalara da söz konusu ek maddede yer verilmiştir. Buna göre;

- a. Devlet tarafından ödenecek olan katkı payı tutarı katılımcılar tarafından bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının % 25 i kadar olacaktır.
- b. Devlet katkısı tutarının hesaplanmasına esas teşkil eden katkı paylarının toplamı brüt asgari ücretin toplam tutarını aşamayacaktır.
- c. İşverenler tarafından katılımcılar adına ödenen katkı payları için % 25'lik Devlet katkısı ödenmeyecektir.
- d. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih olan 01.01.2013'ten sonra;
 - i. En az üç yıl sistemde kalan katılımcılar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin % 15'ine,
 - ii. En az altı yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin % 35'ine,
 - iii. En az on yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin % 60'ına,
 - iv. Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin tamamına,

hak kazanacaklardır.

01.01.2013 öncesi uygulamada herhangi bir süre sınırlaması olmaksızın ödenen katkı payı tutarı gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılarak katkı payının ödendiği ayda hemen vergi avantajından yararlanılabilirken, Devlet katkısı uygulamasında çalışan belli bir süre sistemde kaldıktan sonra ayrıldığında katkı payının bir kısmını veya tamamını alabilmektedir.

Buna göre, katkı payı ödemesi yapan kişiler sistemde kalış süreleri veya emeklilik hakkı kazanıp kazanmadıklarına göre Devlet katkısının tamamını veya bir kısmını alabilecekken, sistemde 3 yıldan daha az süre kalanlar için katkı payı alınması söz konusu olmamaktadır. Sistemin bir tasarruf sistemi olduğu düşünüldüğünde bu makul bir uygulamadır.

Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya maluliyet nedeniyle ayrılanlar ise Devlet katkısı ve varsa getirilerinin tamamına hak kazanmaktadırlar. Bununla birlikte, vefat veya maluliyet hariç sistemden emekli olmadan ayrılan katılımcıların Devlet katkısına ilişkin hesabındaki varsa hak kazanılmayan birikim tutarı genel bütçeye gelir kaydedilmekte veya katılımcılara yapılacak Devlet katkısı ödemesine mahsup edilebilmektedir.

Ayrıca 6327 Sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesinin birinci fıkrasında 29.05.2012 tarihi itibarıyla bireysel emeklilik sisteminde olup, 01.01.2013 tarihinden itibaren iki yıl içinde, bir emeklilik sözleşmesini birikimlerini

olarak sonlandıran katılımcıların, 31.12.2014 tarihine kadar bireysel emeklilik sistemine ödeyeceği katkı payları için Devlet katkısı ödenmeyeceği hükmüne yer verilmiştir.

Bununla beraber 01.01.2013 tarihi itibarıyla bireysel emeklilik sisteminde olup Devlet katkısına hak kazanmaya esas süresinde dikkate alınmak üzere 01.01.2013 tarihi itibarıyla sistemde buldukları toplam süreye, 01.01.2013 tarihinden itibaren üç yıl sistemde kalmak koşuluyla üç yılın sonunda bir defaya mahsus olmak üzere;

- Sistemde 3 yıldan fazla 6 yıldan az bulunan katılımcılara 1 yıl,
- Sistemde 6 yıldan fazla 10 yıldan az bulunan katılımcılara 2 yıl,
- Sistemde 10 yıldan fazla bulunan katılımcılara 3 yıl,

ekleneceği aynı maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir.

B. 01.01.2013 tarihinden itibaren çalışan tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları vergi matrahından indirilemeyecektir

Gelir Vergisi Kanunu'nun 63'üncü maddesinin 3. fıkrasında 6327 Sayılı Kanun'un 5. maddesiyle yapılan değişiklikle, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının ücret gelir vergisi matrahından indirilmesi uygulamasına son verilmiştir.

01.01.2013 öncesi uygulamada çalışanın bireysel emeklilik sistemine ödemiş olduğu aylık katkı payı tutarına ilişkin belgenin işyerine verilmesi halinde söz konusu katkı payı tutarı ilgili ay ücret gelir vergisi matrahından düşülerek kalan matrah üzerinden vergileme yapılmakta iken, yeni düzenlemede bireysel emeklilik katkı payları bordroda ücret matrahından indirilemeyecektir.

C. İşverenler tarafından çalışanlar adına ödenen BES katkı paylarının gider yazılmasında var olan sınır artırılmıştır

Gelir Vergisi Kanunu'nun 40. maddesinin (9) numaralı bendine göre, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, ücretlerle ilişkilendirilmeksizin, ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilir.

6327 Sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 40/9. maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Söz konusu değişiklik ile ücretin % 10'u kadar olan katkı payı sınırı % 15'e yükseltilmiştir. Buna göre, yapılacak olan katkı payı ödemelerinin toplamı, (63'üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı ile beraber) ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin % 15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

Ticari kazancın tespitinde, ücretle ilişkilendirilmeksizin, gider olarak indirim konusu yapılabilecek tutar 01.01.2013 öncesindeki uygulamada ücretlinin elde ettiği ücretin % 10'u ve yıllık bazda asgari ücretin yıllık tutarı ile sınırlı iken 01.01.2013 sonrasında bu sınır % 15'e çıkartılmıştır. Asgari ücretin yıllık toplamı sınırı ise devam etmektedir.

Örnek

01.02.2013 tarihi itibarıyla çalışmaya başlayan kişi için işveren tarafından 2013 Aralık ayında yapılan bireysel emeklilik katkı payı ödemesine ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Aylık brüt ücret	7.000,00 TL
Bireysel emeklilik sistemi katkı payı ödemesi	1.000,00 TL
Önceki dönemlerde doğrudan gider yazılan tutar (2013/Şubat-Kasım)	10.000,00 TL
Yıllık brüt asgari ücret tutarı (*)	12.000,60 TL

(*) İlk 6 aylık dönem için 01.01.2013-30.06.2013 döneminde geçerli olan 978,60 TL'lik brüt asgari ücret tutarı ile ikinci 6 aylık dönem için 01.07.2013-31.12.2013 döneminde geçerli olan 1.021,50 TL'lik brüt asgari ücret tutarı esas alınarak hesaplanmıştır.

Ücretli için işveren tarafından ödenen 1.000,00 TL'lik katkı payı tutarı ödemenin yapıldığı Aralık 2013 döneminde ücretlinin elde ettiği brüt ücretin % 15'ini ve yıllık olarak da asgari ücretin yıllık sınırını aşmadığından (önceki dönemlerde doğrudan gider yazılan 10.000,00 TL ile bu dönem indirim konusu yapılacak bireysel emeklilik katkı payı tutarı olan 1.000,00 TL'nin toplamı asgari ücretin yıllık sınırını

aşmamaktadır) ödenen katkı payı tutarının tamamı ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.

D. Bireysel emeklilik sistemi katılımcılarına ödenen tutar üzerinden hesaplanacak tevkifat tutarı

Yeni düzenleme öncesi uygulamada bireysel emeklilik sisteminde ve diğer şahıs sigorta sistemlerinde katılımcılara ödenen anapara dahil tutarın tamamı menkul sermaye iradı sayılarak tevkifata tabi tutulmakta iken 6327 Sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 75. maddesinde yapılan düzenlemeler ile Maliye Bakanlığı ile katılımcılar arasında ihtilaflara neden olan eski uygulama kaldırılarak bunun yerine sadece katılımcıların ödediği katkı payı ve Devlet katkısının getirileri üzerinden tevkifat yapılması uygulaması getirilmiştir.

Yeni düzenleme ile bireysel emeklilik sistemi ve tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta şirketleri tarafından yapılan ödemelerin tamamının menkul sermaye iradı olarak nitelendirilmesinden vazgeçilmiş ve sadece ödenen irat tutarları menkul sermaye iradı olarak değerlendirilerek bu tutarın vergilendirilmesine geçilmiştir. Söz konusu düzenlemenin yürürlük tarihi 29.08.2012'dir.

Örnek

1 Şubat 2012 tarihinde bireysel emeklilik sistemine dahil olan ücretli 30.10.2013 tarihi itibarıyla sistemden ayrılmış olup, katkı payı ödemesine ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi: 01.02.2012

Sistemden ayrılış tarihi: 30.10.2013

Sistemden ayrılış tarihinde çalışanın aldığı tutar: 10.000 TL anapara ve 1.000 TL anaparanın getirisi olmak üzere toplamda 11.000 TL

Yeni düzenleme öncesi uygulamada anapara ve anaparaya ilişkin getiri tutarının toplamı olan 11.000 TL'nin tamamı üzerinden vergi kesintisi yapılmakta idi. Yeni düzenlemede ise çalışan tarafından alınan tutarın anaparaya isabet eden 10.000 TL'lik kısmı için vergi ödenmeyecek, anaparanın getirisi olan 1.000 TL ise menkul sermaye iradı olarak değerlendirilerek gelir vergisi kesintisine tabi tutulacaktır.

E. Bireysel emeklilik sisteminden ayrılma halinde uygulanan istisna kaldırılmıştır

Eski düzenlemede bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i, Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 10'unu ve tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnaydı.

6327 Sayılı Kanun'un 3. maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu'nun 22. maddesinde yapılan ve 29.08.2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunan değişiklik ile sadece tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemeler gelir vergisinden istisna tutulmuştur. Dolayısıyla 29.08.2012 tarihinden itibaren bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler de tevkifata tabi olacaktır.

IV. Hayat sigortası ve şahıs sigorta prim ödemeleri sistemi kapsamındaki değişiklikler

6327 Sayılı Kanun'un 5. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 63. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi değiştirilmiştir. Bu değişiklik uyarınca, sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin % 50'si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin ücret matrahından indirilmesinde var olan üst sınır % 5'ten % 15'e çıkartılmıştır.

Birikimli hayat (% 50) ve şahıs sigorta poliçelerine ilişkin ödenen primlerin ücret matrahından indirilebilecek kısmı ücretin % 5'inden % 15'ine yükseltilmiş olmakla birlikte yıllık asgari ücretin yıllık tutarını aşmaması kuralına ise devam edilmiştir.

İndirim konusu yapılacak primler toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşmayacaktır. İndirim konusu yapılacak prim tutarının tespitinde esas alınacak ücret,

işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır. Gider karşılığı olarak ödenen tutarlar (yapılan gerçek bir giderin karşılığı olsun olmasın) dikkate alınmayacaktır.

85 seri numaralı Gelir Vergisi Sirküleri'nde; vergiye tabi ücret matrahının tespitinde dikkate alınacak sigorta primlerinin; sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait **birikim priminin alındığı hayat sigortası poliçeleri** için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin % 50'si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerden müteşekkil olduğu açıklamalarına yer verilmiştir.

01.01.2013 öncesi uygulamada birikimli hayat sigortası poliçeleri için ödenen primlerin tamamı indirim konusu edilebilmekte iken, yeni düzenleme ile birikimli hayat sigorta poliçeleri için ödenen primlerin % 50'si matrahtan indirim konusu yapılabilmektedir. Birikimli hayat sigortası sistemi bireysel emeklilik sistemine alternatif olduğundan birikimli hayat sigorta poliçeleri için ödenen primlerin % 50'sinin matrahtan indirim konusu yapılması makul bir uygulamadır.

Hem işveren tarafından BES'e katkı payı ödenmesi hem de ücretli tarafından şahıs sigortalarına prim ödemesinin bulunması ve bunların toplam tutarının ilgili ayda elde edilen ücretin % 15'i ve yıllık olarak asgari ücretin toplam tutarını aşması halinde, indirimin öncelikli olarak ücret matrahının tespitinde mi yoksa ticari kazancın tespitinde mi yapılacağı konusu taraflarca, mükerrer indirim yol açmayacak şekilde, serbestçe belirlenebilecektir.

V. Sonuç

6327 Sayılı Kanun'la, 01.01.2013 öncesi dönemde geçerli olan ödenen katkı paylarının bir kısmının ücretlilerin gelir vergisi matrahından indirilmesi uygulamasına son verilerek bunun yerine katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının % 25'ine karşılık gelen tutarın (Devlet katkısı) Devlet tarafından ayrıca katılımcı adına bireysel emeklilik şirketine ödenmesi uygulamasına geçilmiştir. Böylelikle daha önce yürürlükte olan uygulamada vergi teşvikinden sadece ücretliler (ve yıllık gelirlerini beyan eden gerçek kişiler) yararlanabilmekte iken, yeni düzenleme ile sistemin vergi mükellefiyeti bulunmayanları da kapsayacak şekilde genişletilmesi amaçlanmıştır.

Söz konusu yeni düzenleme kapsamındaki değişiklikler ile her iki düzenleme arasındaki farklar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Uygulama	6327 Sayılı Kanun Öncesi	6327 Sayılı Kanun Sonrası
Bireysel emeklilik sisteminde Devlet katkısı uygulaması	01.01.2013 öncesinde Devlet katkısı uygulaması bulunmamaktadır.	<ol style="list-style-type: none">6327 Sayılı Kanun ile 01.01.2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının % 25'ine karşılık gelen tutarın Devlet tarafından sisteme yatırılmasına dayalı Devlet katkısı uygulaması getirilmiştir.İşverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları için % 25'lik Devlet katkısı olmayacaktır.

<p>Ücretli tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının ücret matrahından indirilmesi</p>	<p>Ücretli bireysel emeklilik şirketine ödediği katkı payına ilişkin makbuzu işverene ibraz ettiğinde, söz konusu katkı payı tutarı belli sınırlar dahilinde işveren tarafından çalışanın bordosunda gelir vergisi matrahından düşülmekte idi.</p>	<p>Bireysel emeklilik katkı payları ücretlinin bordosunda gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılmamakta, bunun yerine katılımcı tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının % 25'ine karşılık gelen tutar Devlet tarafından sisteme yatırılmaktadır.</p>
<p>İşverenler tarafından ücretliler adına ödenen katkı paylarının ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınmasında uygulanan sınır</p>	<p>Yapılacak olan katkı payı ödemelerinin toplamı, (63. maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı ile beraber) ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin % 10'unu ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamamaktaydı.</p>	<p>Yapılacak olan katkı payı ödemelerinin toplamı, (63. maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı ile beraber) ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin % 15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.</p>
<p>Bireysel emeklilik sistemi katılımcılarına ödenen tutar üzerinden hesaplanacak gelir vergisi tevkifatı</p>	<p>Bireysel emeklilik sisteminde ve diğer şahıs sigorta sistemlerinde katılımcılara ödenen anapara dahil tutarın tamamı menkul sermaye iradı sayılarak tevkifata tabi tutulmakta idi.</p>	<p>Katılımcıların ödediği katkı payı ve Devlet katkısının sadece getirileri üzerinden tevkifat yapılması uygulaması getirilmiş olup, katılımcı tarafından ödenen anapara tutarı üzerinden tevkifat yapılmamaktadır.</p>
<p>Bireysel emeklilik sisteminden ayrılma halinde uygulanan istisna</p>	<p>Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i, Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 10'u ve tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnaydı.</p>	<p>Gelir Vergisi Kanunu'nun 22. maddesinde yapılan ve 29.08.2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunan değişiklik ile sadece tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemeler gelir vergisinden istisna tutulmuştur.</p>

Birikimli hayat sigortası ve şahıs sigorta primlerinin gelir vergisi matrahının hesabında indirim konusu yapılması	Hayat ve şahıs sigorta poliçelerine ilişkin ödenen primlerin, brüt ücretin % 5'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmayan kısmı gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılmakta idi.	<ol style="list-style-type: none">1. Yeni düzenleme ile birikimli hayat sigorta poliçeleri için ödenen primlerin % 50'si matrahtan indirim konusu yapılabilmektedir.2. Ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin % 50'si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin ücret matrahından indirilmesinde var olan üst sınır % 5'ten % 15'e çıkartılmıştır.
---	---	--

Bu makede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makedeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. 'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.